

PRÍBEHY ŠAMPIÓNŇOV

Slávne chvíle a miesta slovenského futbalu

Daniel Kollár



PRÍBEHY ŠAMPIÓNOV

Slávne chvíle a miesta slovenského futbalu

Daniel Kollár

Venovanie

Túto knihu venujem svojmu otcovi – človeku, ktorý vo mne zapálil lásku k športu a predovšetkým k futbalu. Bol mojím prvým trénerom, sprievodcom a najväčším fanúšikom. Vďaka nemu som spoznal krásu hry, ktorá dokáže spájať generácie. Niektoré príbehy, o ktorých píšem, som počul prvýkrát z jeho úst.

Otec, ďakujem Ti tam hore za podporu počas celého života, za sny, ktoré si mi vštepil, a za spomienky, ktoré vo mne navždy zostanú.

Príbehy šampiónov

Slávne chvíle a miesta slovenského futbalu

© Autor textu: Daniel Kollár

© Vydavateľstvo DAJAMA a ŠPORT PRESS, s.r.o., Bratislava 2025

ISBN 978-80-8136-192-0

Obsah

Slovo autora.....	5
MUŽSTVÁ	6
Strieborní chlapci.....	8
Trnavský zázrak.....	26
Dlhá cesta na vrchol.....	38
Africké dobrodružstvo	50
ZÁPASY	62
Tri góly Brazílii.....	64
Cesta k Olympu	72
Belasá rozprávka.....	86
Na trikrát do Mexika	106
ŠTADIÓNY.....	118
Petržalská odysea	120
Letisko, ktoré odletelo	124
Srdce slovenského futbalu.....	130
Chrám pod vežami malého Ríma.....	144
Použitá literatúra	158
Doslov a poďakovanie	159

Tucet slovenských futbalových príbehov

Futbal tvoria príbehy a láska k futbalu sa dá budovať práve cez ich prerozprávanie. Od malička ma to učil môj otec a mnohé z nich sa mi vryli do pamäti a sprevádzajú ma dodnes. Ako takmer šesťročný chlapec som s ním sedel na tribúne pri pamätnom zápase Spartaka Trnava proti Ajaxu Amsterdam v roku 1969 v semifinále Pohára európskych majstrov a môj osud bol tým pádom spečatený. Ten kto zažije na prvýkrát takýto nevšedný zážitok, vie to možno pochopiť. Bol som doslova očarený atmosférou a kulisou tohto zápasu, hoci jeho význam som si možno v detskej duši ešte tak neuvedomoval. Príbeh tohto zápasu a všetkého, čo mu predchádzalo, by bolo nielen námetom pre knihu (taká už mimochodom vznikla), ale doslova pre veľký román či film.

Podobne je to tak aj pri ostatných veľkých zápasoch veľkých mužstiev na veľkých

štadiónoch. Keďže futbal tvoria príbehy a slovenský futbal ich má naporúdzi niekoľko desiatok, ba až stoviek, nebolo ťažké sa pustiť do ich spracovania. Oveľa zložitejšie bolo vybrať tie najkrajšie, ba možno povedať najsilnejšie. V knihe, ktorú držíte v rukách, ich nájdete tucet. Prvá tretina z nich je o štyroch veľkých mužstvách z histórie československého a slovenského futbalu. Druhá tretina knihy prerozprává príbehy niektorých zápasov, ktoré sa nezmazateľným písmom zapísali do dejín nášho futbalu a dodnes sú ešte predmetom mnohých analýz či dohadov. Záverečná tretina knihy sa venuje miestam, kde sa tieto najsilnejšie príbehy odohrávali a kde ich ľudia naplno prežívali.

Za každým veľkým futbalovým príbehom je treba hľadať tím, pretože futbal je tímový šport a úspech ide ruka v ruke len

Na Tehelnom poli sa neraz rodili aj takéto výsledky...



s dobrým mužstvom – dobrým charakterom, túžbou niečo dokázať a dennodennou vášňou pre milovaný šport. Futbalový kolektív je živým organizmom a doslova súkolím zloženým z viacerých častí, ktoré musia do seba dokonale zapadnúť, aby príbeh bol úspešný. V slovenskej histórii existovalo viacero mužstiev, ktoré toho veľa dosiahli, avšak podľa môjho názoru štyri dokázali svojim príbehom najviac inšpirovať futbalových fanúšikov. Na reprezentačnej úrovni to boli strieborné a zlaté tímy Československa z rokov 1962 a 1976 s výdatným zastúpením Slovákov a reprezentácia Slovenska na majstrovstvách sveta v roku 2010. Na klubovej úrovni to bol počas šiestich rokov päťnásobný majster Československa – Spartak Trnava, pretože v tak krátkom období a v tak náročnej lige sa podobný kúsok nepodaril žiadnemu inému slovenskému tímu.

Najväčšie futbalové príbehy sa však rodia v zápasoch a nemusia to byť ani finálové bitky, aby sa vryli do pamäti fanúšikov. Aj slovenský futbal v rámci Československa prežíval mnohé nezabudnuteľné zápasové chvíle – od historického víťazstva Československa nad Brazíliou v roku 1968, cez vypäté tri derby súboje s Maďarskom o postup na majstrovstvá sveta v roku 1970 až po slovanistické a trnavské európske triumfy. Práve tieto štyri zápasové príbehy tvoria ucelené kapitoly strednej časti tejto knihy venovanej zápasom, ktoré vstúpili do dejín nielen slovenského, ale aj svetového futbalu.

Futbalové príbehy sa píšu na štadiónoch, ktoré sú domovom hráčov, trénerov a fanúšikov. V mnohých prípadoch ide doslova o posvätné miesta a Slovensko takisto nie je v tomto výnimkou. S pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou môžeme konštatovať, že najikonickejším futbalovým stánkom na Slovensku je Tehelné pole, domov nielen Slovana Bratislava, ale v minulosti aj československej a v súčasnosti slovenskej reprezentácie. Jeho príbeh trvajúci niekoľko desaťročí je svedectvom množstva historických futbalových momentov, ktoré sú zapísané zlatým



Trnavské symboly – mestská veža a futbal

písmom v kronike slovenského futbalu. K ďalším z takýchto štadiónov nepochybne patrí doslova chrám Antona Malatinského v Trnave, ktorý toho takisto veľa zažil vo svojom futbalovom životopise. V prípade Slovana a Spartaka ide o dva najslávnejšie štadióny nielen z obdobia existencie Československa, ale aj samostatnej Slovenskej republiky, na ktorých sa hrali tie najdôležitejšie a najpamätnejšie zápasy v našich dejinách. V tejto súvislosti je však namieste si pripomenúť aj štadióny, ktoré v minulosti zohrávali mimoriadne dôležitú úlohu pri budovaní renomé slovenského futbalu v rámci Československa či Európy. Ide o zaniknuté a mnohými aj zabudnuté petržalské štadióny, ktoré mali veľký vplyv na budovanie slovenskej futbalovej značky a už dávno neexistujú. Aj o tom sú príbehy slovenského futbalu...

Daniel Kollár

MUŽSTVÁ

Za každým veľkým príbehom vo futbale stojí tím – živý organizmus zložený z hráčov, trénerov, fanúšikov a tradícií. Mužstvá nie sú len zostavami mien na papieri – sú to symboly krajín, miest, regiónov a hodnôt, ktoré ich reprezentujú. Real Madrid neznamená len biely dres, ale aj mentalitu víťazov. FC Barcelona je viac než klub – més que un club, ako hovorí jej heslo. V Taliansku sa bojuje o česť Milána medzi červeno-čiernymi dresmi AC a modro-čiernymi farbami Interu a kolíska futbalu – Anglicko žije oddávna rivalitou FC Liverpool a Manchester United, z ktorých do dnešných dní oba kluby získali zhodne po 20 titulov. Na Slovensku v minulosti dominovali Slovan Bratislava či Spartak Trnava – každý z nich s vlastnou identitou a fanúšikovskou vášňou a dodnes patria k najväčším klubom a najúhlavnejším rivalom. Mužstvá sú základným kameňom futbalu. Cez ich príbehy chápeme silu kolektívu a emócie z víťazstiev.

Podobné je to aj v príbehoch mužstiev – národných tímov. Reprezentácia je viac než len súpiska hráčov z rôznych miest a klubov – je to tvár krajiny, jej charakter, história, mentalita i emócie. Keď hráči vychádzajú na trávnik v národných farbách, nesú so sebou nielen loptu, ale aj sny miliónov ľudí. Brazília nie je len o žltých dresoch, ale o futbalovej vášni, radosť z hry a odkaze Pelého. Nemecko znamená disciplínu, kolektívnu silu a tradíciu víťazov. Argentína – to sú géniovia ako Maradona či Messi a hrdosť, ktorá presahuje hranice futbalu.

Aj v našich končinách má reprezentačný dres výnimočné miesto. Československý tím písal takisto strieborné a zlaté kapitoly futbalových dejín, v ktorých mali Slováci svoje nezastupiteľné miesto – od striebra v Santiagu de Chile v roku 1962 až po zlato v Belehrade v roku 1976. Slovensko ako samostatná krajina vykročilo do reprezentačného sveta o niečo neskôr, avšak s cieľom zanechať vlastnú stopu – a nezabudnuteľný postup na majstrovstvá sveta 2010 v Juhoafrickej republike či víťazstvo nad Talianskom ukázali, že aj malý národ môže veľkým futbalovým srdcom poraziť favoritov.

Reprezentácie sú zrkadlom národa – jeho túžob, zlyhaní i víťazstiev. Cez ich príbehy chápeme, čo znamená hrdosť, identita a jednota. A tak ako sú kluby dušou miest, národné tímy sú srdcom krajín. Táto kapitola je pozvánkou do sveta zápasov veľkých mužstiev, ktoré sa navždy zapísali do futbalovej histórie.

Strieborní chlapci

Hoci československý reprezentačný tím bol strieborný aj na majstrovstvách sveta v roku 1934, pre slovenský futbal to veľa neznamenalo, pretože reprezentačný dres si obliekal vtedy len jediný Slováčok – Štefan Čambal. Diametrálne odlišná situácia bola na majstrovstvách sveta 1962, keď takmer polovicu kádra strieborných chlapcov tvorili Slováci a niektorí z nich boli doslova kľúčovými hráčmi. Štyria Slováci odohrali dokonca všetky zápasy v drese Československa na majstrovstvách sveta v Čile a každý priaznivec futbalu na svete vedel kto sú – Schroj, Popluhár, Kvašňák či Scherer.

Československo po úspechu a bronzových medailách na prvých majstrovstvách Európy vo Francúzsku malo pokope pod vedením Rudolfa Vytlačila už silný reprezentačný tím a s nádejou sa pozeralo na kvalifikáciu o postup na majstrovstvá sveta v Čile v roku 1962. Postupne sa v mužstve vyformovali lídri typu Masopusta, Pluskala a Nováka z Dukly Praha, ktorých vhodne dopĺňala slovenská os v podobe Schroj, Popluhár, Kvašňák a Scherer. Tvorili chrbticu

mužstva a nečudo, že verejnosť s optimizmom čakala na kvalifikačný žreb.

Keď nám do kvalifikačnej skupiny vylosovali dvoch súperov z Britských ostrovov – Škótov a Írov, nastalo v radoch odborníkov, novinárov i verejnosti mierne schladenie optimizmu, pretože súper z Ostrovov nám nikdy svojou hrou príliš nesedeli. Ich tvrdá hra často „nevoňala“ našim technickým hráčom a tak nečudo, že pred začatím kvalifikačných bojov prevládali viac obavy ako nadšenie.

Nástup reprezentačných mužstiev Československa a Škótska na Tehelnom poli k prvému kvalifikačnému stretnutiu o postup na majstrovstvá sveta v Čile v nedeľu 14. mája 1961





Druhý gól do škótskej siete po premenenej Kvašňákovej penalte v zápase Československo – Škótsko 4:0

Výkop kvalifikácie

Prvý zápas kvalifikácie zvládol Vytlačilov výber bezchybne. Pred viac ako 40-tisícovou kulisou na Tehelnom poli ukázal, že to s postupom na majstrovstvá sveta myslí naozaj vážne a po exhibičnej hre nedal súperovi zo Škótska ani najmenšiu šancu – 4:0. V bránke sa blysol Schrojf čistým kontom, ale víťazstvo vystrelili predovšetkým jeho spoluhráči: Pospíchal dvoma excelentnými zakončeniami, Kvašňák z pokutového kopu a Kadraba po rýchlom protiútok. Už po úvodnom stretnutí tak mal národný tím dva cenné body a sebavedomie na rozdávanie.

Ak si prečítame ešte raz komentár z *Daily Record* (dole v rámci), uvedomíme si priam prorocké slová novinára W. G. Gallaghera, ktorého prirovnanie sa o viac než jeden rok dokonale vyplnilo. Do Čile však viedla ešte dlhá cesta a hoci škótsky tím bol po zápase na kolenách, zbrane neskladal. Československí hráči sa o tom dokonale presvedčili v nasledujúcom zápase.

Jesenná odveta v ikonickom Hampden Parku nám sebavedomie poriadne naštrbila. Priniesla úplne iný obraz hry a hoci naši začali opäť výborne, tentokrát to nestačilo. V sychravom glasgowskom podvečere

Ohlasy na zápas

Britský denník *Daily Mail* hneď po zápase priniesol titulok: „*Neobyčajne silný a takticky zrelý tím Československa!*“

Glasgowský *Sunday Pictorial* vyzdvihol takisto hru československých hráčov, ktorých nazval „*znamenitymi bojovníkmi, ktorí celkom zadlávili škótskych hráčov.*“

Komentár škótskeho *Daily Record* bol ešte priaznivejší: „*Československé mužstvo pripomína jedenástku Švédska, ktorá sa prebojovala do finále MS 1958.*“



Druhý škótsky gól do siete Viliama Schrojfa v zápase Škótsko – Československo 3:2

vytiahli domáci tvrdosť na hranici pravidiel a spoliehali sa najmä na genialitu Lawa. Napriek nádhernému gólu Kvašňáka z dvadsiatich metrov a zásahu Scherera otočili Škóti duel vo svoj prospech a vrátili skupinu do rovnováhy. V zápase koncertoval predovšetkým miláčik a idol davu – Denis Law a bol to on, kto otočil dvomi gólmi v závere koleso dejín tohto zápasu.

Len dva týždne po škótskej facke čakal tím zápas „o prežitie“ v Dubline. Rýchly zásah Scherera priniesol pokoj a hoci Íri ešte do prestávky vyrovnali, pre nás nepriaznivú remízu zlomil v záverečnej polhodine dvojgólový hrdina Kvašňák. Slovenská dvojica tak zariadila kľúčové víťazstvo na horúcej pôde. Domáci záverečný duel skupiny medzi Československom a Írskom v Prahe sa zmenil na exhibíciu. Kvašňák (2), Scherer (2), Pospíchal, Masopust a Jelínek rozstrieľali hostí a posunuli Československo na hranicu postupu. Skóre by dnes stačilo na postup, avšak vtedy malo Škótsko po víťazných zápasoch s Írmi identickú

bilanciu – 6 bodov, a tak pri neexistencii pravidiel o gólovom rozdiely rozhodol až dodatkový duel.

Mestom osudu a barážového stretnutia sa stal Brusel. V osudový 29. november 1961 sa stretli obidve mužstvá na štadióne Heyssel, ktorý sa o viac ako dvadsať rokov zapísal masakrom medzi anglickými a talianskymi fanúšikmi. V onen sychravý večer sedeli všetci, ktorí mohli, v Československu (televízne prijímače ešte neboli ani zďaleka v každej rodine), natlačení pred televíznymi obrazovkami a čakali na hrdinský boj československých chlapcov proti tvrdým Škótom.

Priebeh baráže

Prvú polovicu zápasu ovládli Škóti. St John prekonal Schrojfa a udržoval súpera vo vedení. V 70. minúte však po dlhotrvajúcej prevahe hlavou vyrovnal Hledík a vrátil nádej celému národu pred televízormi. Ani nie o minútu však poslal Škóťov do vedenia opäť

St John a začala ďalšia fáza dobývania škótskej pevnosti. Československí hráči nespánikárili a v 80. minúte poslal duel do predĺženia Scherer. Po chvíli odpočinku nastúpilo československé mužstvo plne odhodlané pokoriť húževnatého súpera a v predĺžení dokonalo senzačný obrat. V ňom už dominovala československá technika a kondícia – strelou pod brvno rozhodol Pospíchal a bodku pridal Kvašňák. Dvere do Čile boli zrazu otvorené dokorán...

Ohlasy britskej tlače

Daily Sketch: „Československí futbalisti sú v súčasnosti najlepší v Európe!“

Daily Mirror: „Československé mužstvo bolo schopnejšie a prešibanejšie než škótske.“

Daily Express: „Vítazi zanechali dojem, že sú rovnako schopní hrať vedecký i silový futbal.“

Hoci len 7 000 divákov videlo v hmlistom Bruseli výnimočný obrat, ktorý definitívne poslal „strieborných chlapcov“ na cestu do Čile, nič to nemenilo na skutočnosti, že postup bol zaslúžený. Zreteľne sa na ňom prejavila aj takzvaná slovenská stopa: Scherer dal päť gólov a Kvašňák dokonca sedem – a práve Kvašňák sa so siedmimi zásahmi stal aj najlepším strelcom celej európskej kvalifikácie!

Zimné mesiace po barážovom triumfe nad Škótskom patrili oddychu i bilančovaniu. Futbalová verejnosť prežívala

nadšenie – Československo obhájilo svoju účasť na svetovom šampionáte a bolo pripravené na konfrontáciu s najlepšími mužstvami sveta. Tréner Rudolf Vytlačil mal pred sebou neľahkú úlohu a relatívne dosť času na premýšľanie. Mal síce kosťu mužstva zloženú z hráčov Dukly Praha a viacerých Slovákov v životnej forme, no potreboval z tímu vytvoriť zohraný a psychicky odolný kolektív. Na druhej strane vedel, že cesta do Južnej Ameriky bude nielen športovým, ale aj logistickým dobrodružstvom.

Najčastejšia zostava Československa z kvalifikácie o postup na majstrovstvá sveta v Čile



Začiatkom roka 1962 sa pozornosť svetového futbalu uprela na Santiago de Chile, kde sa uskutočnil oficiálny žreb základných skupín nadchádzajúceho svetového šampionátu. Československá verejnosť bola napätá a čakala na žreb so zatajeným dychom. Keď sa nakoniec objavilo, že naši reprezentanti budú súčasťou 3. skupiny, okamžite bolo jasné, že nepôjde o nič jednoduché. Brazília – obhajca titulu s Pelém, Garrincom a Didim. Španielsko – výber nabitý hviezdami Realu Madrid a Barcelony. A napokon Mexiko – pravidelný účastník MS, ktorý síce ešte nikdy nepostúpil zo skupiny, no bol známy svojou húževnatosťou.

V československých médiách sa ešte v ten deň objavili titulky ako „Žreb nás nešetril“, „Najťažšia skupina šampionátu“ či „Skupina smrti“. Odborníci sa zhodli, že šance na postup sú, no bude to vyžadovať dokonalé výkony. Tréner Vytlačil po návrate diplomaticky poznamenal: „Súperi sú silní, ale nie nezdolateľní. Ak chceme byť svetoví, musíme hrať a vyhrať aj so svetovými mužstvami.“

Zahraničné médiá si 3. skupinu takisto okamžite všimli. Britský *The Times* ju označil za „skupinu plnú majstrov“, francúzsky *L'Équipe* upozornil na zaujímavý stret štýlov: juhoamerickú eleganciu Brazílie, technický stredoeurópsky futbal Československa, tvrdosť a kreativitu Španielov a „neznámu premennú“ v podobe Mexika.

Naši reprezentanti sa zišli prvýkrát v roku 1962 vo februári v Prahe. Vyskúšali si prvé tri lopty, ktoré dorazili na ukážku z Čile, avšak spokojnosť nebola ani s loptami a ani s formou. Dobré nedopadla ani oficiálna aprílová previerka vo Švédsku s prehrou 1:3, ktorá vyvolala doslova poplach. Švédi nás dokonale zaskočili, prehrávali sme už

Čiľská tlač usporiadala pred šampionátom anketu medzi odborníkmi a fanúšikmi s otázkou: „Kto má najväčšie šance na titul?“ V obidvoch anketách dominovala Brazília a Československo medzi novinármi bolo na 11. mieste a dokonca medzi fanúšikmi až na poslednom mieste!

Osemnásť vyvolených hráčov Československa nominovaných na majstrovstvá sveta v Čile





Andrej Kvašňák pred majstrovstvami sveta v Čile

0:3 a nakoniec prišiel len čestný zásah Pospíchal. Kritika tvrdila, že najmä obrana (hoci v základe s Popluhárom) pôsobí pomalým dojmom a neobratne. Trochu optimizmu do československých radov priniesla o dva týždne výhra nad Uruguajom. Výborne chytal Schroj, Masopust dirigoval stred ihriska a kanonier Scherer sa cítil na ihrisku ako ryba vo vode.

Na majstrovstvá sveta do Čile však napriek tomu odchádzal československý výber skromne a potichu. Slovenský futbalista storočia Ján Popluhár po čase spomínal, že „noviny dokonca písali, že by sme radšej mali zostať doma, a výsledky našich prípravných zápasov im aj dávali za pravdu. Nepresvedčivé výsledky však asi boli na niečo dobré. Pôsobili na nás ako zdvihnutý prst,“ dodala neskoršia hviezda svetového šampionátu. Neveľmi početné bolo aj zloženie výpravy. „Povedali nám, že treba šetriť, a tak nás namiesto dvadsaťdva hráčov cestovalo iba osemnásť. Nemohli sme si dokonca zobrať ani maséra. Zaujímavé bolo, že vo výprave sa našlo miesto aj peniaze na dvoch tajných,

ktorí nás sprevádzali,“ spomínal po rokoch útočník a prvý strelec gólu na šampionáte Jozef Štibrányi.

Osemnásť vyvolených

Tréner československého reprezentačného tímu Rudolf Vytlačil mohol do Čile zobrať len 18 hráčov a pritom striedania počas zápasov neboli možné. Do základnej zostavy Československa nastúpili v šiestich dueloch pätnásť šťastlivci: Schroj, Lála, Popluhár, Novák, Pluskaľ, Masopust, Štibrányi, Scherer, Kvašňák, Adamec, Jelínek, Tichý, Pospíchal, Kadraba, Mašek. Najväčší otáznik pri nominácii visel nad Kvašňákom kvôli jeho zranenému kolenu. Tréner Vytlačil si však predsa len presadil svoj názor, keď vyhlásil: „V strede ihriska nemôže hrať žiadna iná dvojica ako Kvašňák s Masopustom“. A bolo vybavené!

Dňa 23. mája 1962 odletela výprava z Prahy a po vyše tridsiatich hodinách pristála v Santiagu de Chile. To však ešte nebola cieľ, ktorým bola takzvaná Zelená rokľina, údolie za druhým najväčším mestom

Hráči Československa pred odletom do Čile





Základná zostava Československa v prvom stretnutí na majstrovstvách sveta v Čile so šiestimi Slovákmi

Chile – Valparaíso. Ubytovanie tu bolo síce skromné, ale všetci si pochvaľovali neskutočný klud. A relatívny pokoj mali aj od

Hráči a tréneri Československa v týždenníku Štart



novinárov, ktorí prinášali len správy o najväčších hviezdach našich súperov: „Pelé je vo vynikajúcej forme a v úsmevnej nálade!“, „Di Stefano chytá ryby a pravidelne chodí na omšu!“, „Puskás je spokojný a chutí mu čilské víno!“

Ak by sa majstrovstvá sveta hrali na papier, Španieli by boli jasným favoritom skupiny. Do Čile pricestovali ako výber plný hviezd: v obrane hviezda Realu Madrid Santamaría, jadro záložnej formácie tvoril Suárez, vtedy hráč Interu Miláno a držiteľ Zlatej lopty z roku 1960 a v útoku jeden z najlepších hráčov sveta Puskás, rýchlonohý Gento a zakončovateľ Del Sol. Tréner Herrera, naturalizovaný Francúz s argentínskymi koreňmi, známy svojou autoritatívnou povahou, viedol mužstvo s jasným cieľom – konečne preniknúť medzi najlepšie svetové tímy. Španieli dovtedy ešte nikdy nepostúpili zo skupiny na majstrovstvách sveta, no zloženie kádra i ambície im dávali nádej, že v Čile môže prísť historický zlom. Zápas proti Československu vnímali ako kľúčový. Aj preto, že

vedeli, že keď vyhrajú, postup zo skupiny majú už takmer istý.

O čo viac hviezd mal španielsky tím, o to menšie obavy mali Česi a Slováci. Ak aj nejaké pochybnosti boli, nad všetkými stál vynikajúci taktik a stratég – tréner Vytlačil. Napríklad, keď videl u debutanta v obrane Lálu pred zápasom so Španielskom neistotu ako ustrážiť pravdepodobne vtedy najrýchlejšieho útočníka na svete Genta (mnohí novinári mu škodoradostne radili, aby si na neho kúpil laso), opýtal sa ho práve naopak: „Kto? Vravíš Gento? Kto to je, toho nepoznáme!?”

Československý tím nastúpil do zápasu v typickom rozostavení s Kvašňákom v úlohe režiséra, Schererom na hrote, Popluhárom a Novákom v zadných radoch. V bránke stál spoľahlivý Schroj, ktorý mal pred sebou jeden z najlepších turnajov kariéry, a v útku rýchly Štibrányi. Možno pre niekoho

„Vasil (tak sme volali Štibrányiho) dal gól Španielsku vlastne zo strachu ako sa bál, keď ho naháňala dvojica španielskych obrancov,” povedal s úsmevom po rokoch Adamec, jeho spoluhráč v Trnave a reprezentácii.

prekvapenie, ale nie pre trénera Vytlačila, ktorý vedel, že keď naľavo vpredu bude operovať defenzívnejšie ladený útočník, tak na pravé krídlo potrebuje „rýchlik z Trnavy“. A práve on sa stal neskôr hrdinom zápasu.

Gól, ktorý zlomil Španielov

Prvý zápas turnaja býva často opatrný – a tento nebol výnimkou. Španieli začali aktívne. Už v 6. minúte vystrelil Suárez a lopta len tesne minula bránku. Del Sol sa viackrát snažil preniknúť po pravej strane, ale narazil na disciplinovaného Lálu. Československá obrana fungovala bezchybne, no smerom dopredu to dlho škripalo. V druhom polčase opäť prevzali iniciatívu Španieli, ale Schroj podržal tím viacerými zákrokmi – najmä proti pokusom Gentu a Suáreza. Československý tím sa spoľahol na brejky – a jeden z nich vyšiel. V 80. minúte utiekol z vlastnej polovice ihriska celej obrane Štibrányi a strelou „filigránskym“ oblúkom ponad španielskeho brankára poslal Československo do vedenia – 1:0. Zvyšné minúty boli dramatické, no obrana na čele s Popluhárom a Schrojom udržala vedenie. Československo tak vstúpilo do turnaja nečakaným, no zaslúženým víťazstvom.

Jediný gól po úniku a strele Štibrányiho v zápase Československo – Španielsko 1:0



Ak bol zápas so Španielskom stretnutím s favoritom na papieri, duel proti Brazílii, ktorý sa hral už o dva dni, znamenal konfrontáciu s favoritom najväčším zo všetkých – úradujúcim majstrom sveta z roku 1958, mužstvom plným talentu, elegancie a sebavedomia. Tím Auriverde (slov. Žltó-zelení) prišiel do Čile ako obhajca titulu s veľkými očakávaniami. Stále ho viedol tréner Moreira a jadro tímu tvorili viaceré známe tváre z triumfu vo Švédsku: Garrincha, Didi, Zito, Nilton Santos či Vavá. Hlavnou hviezdou bol však Pelé – vtedy len 21-ročný mladík, no už považovaný za najlepšieho hráča sveta. Brazílčania mali za sebou víťazný vstup do turnaja – zdolali Mexiko 2:0 a jedným gólom sa prezentoval aj Pelé. Boli považovaní za tím, ktorý prejde skupinou suverénne. Ale veci sa začali meniť...

Druhý zápas skupiny mal veľký význam: víťaz by si prakticky zabezpečil postup do štvrtfinále. Hoci tréner Vytlačil nezmenil víťaznú zostavu z úvodného zápasu, zvolil úplne inú stratégiu než proti Španielsku – miesto aktívneho futbalu stavil na dôslednú defenzívu a trpezlivosť. Začala sa doslova šachová partia, pri ktorej sa čakalo, kto prvý získa pozíčnú výhodu...

Remíza s futbalovými kráľmi

Brazília, súc si vedomá kvality a sily československého tímu, začala o niečo odvážnejšie a mala aj prvú šancu. Schroff však odvážnejšie skočil Pelému pod nohy a zabránil tak takmer istému gólu. Garrincha od začiatku predvádzal klučky, ale Popluhár mu nedal dýchať. Skúsenejší obranca si ho držal od tela, ne-fauloval a stred poľa „čistil“ Pluskal. Kľúčový moment zápasu sa odohral krátko pred polčasovou prestávkou. Pelé si pri pokuse o streľu z diaľky natrhol stehenný sval a keďže sa vtedy nemohlo strieďať, do konca zápasu len pokrívkával po trávniku. Československí hráči ho aj pri prevzatí lopty neatakovali a nechali ho vždy rozohrať. Hrali proti nemu veľmi ohľaduplne a celý štadión im za to tleskal. Zápas sa skončil bez gólov, ale remíza 0:0 bola pre československý tím ako víťazstvo. Obrana na čele so Schroffom, Popluhárom, Novákom a Lálom predviedla taktickú dokonalosť – a získaný bod mal v konečnom účtovaní obrovskú cenu.

Po ďalšom víťazstve Brazílie nad Španielskom bolo jasné, že Československo bez ohľadu na výsledok s Mexikom postupuje ďalej. Táto skutočnosť mala bezpochyby

Pelé pri zakončení v zápase Československo – Brazília 0:0





Jediný gól po strele Scherera v zápase Československo – Maďarsko 1:0

vplyv aj na ďalší výkon československého tímu a práve na tomto turnaji si Mexiko konečne pripísalo svoje prvé víťazstvo na majstrovstvách sveta. Československu však prehra neublížila a mohlo sa začať pripravovať na štvrtfinálový súboj so svojim úhlavným nepriateľom – Maďarskom.

Stretnutie proti Maďarsku bolo viac než len futbalový zápas: išlo o súboj susedov, historických rivalov a dvoch tímov s podobným štýlom, ale odlišným turnajovým osudom. Maďarský tím sa na šampionáte v Čile dovtedy prezentoval vo výbornej forme. V základnej skupine porazil nielen Bulharsko, ale dokonca aj Anglicko a ukazoval, že po tragických rokoch po potlačení revolúcie v roku 1956 sa maďarský futbal opäť nadvýchol. V zostave figurovali mená ako Albert,

Tichy, Fenyvesi či Sipos – a Maďari patrili takisto k favoritom turnaja.

Krv, pot a Scherer

Zápas v baníckom meste Rancagua sa začal vo vysokom tempe a už v 14. minúte prišla rozhodujúca situácia celého zápasu: po prihrávke od Masopusta sa lopta dostala k Schererovi, ktorý prudkou strelou prekonal maďarského brankára Grosicsa – 1:0 pre Československo. Bola to ukážka útočnicovej inštinktívnej geniality: žiadne zdržovanie, minimum dotykov, čisté zakončenie. V Čechách i na Slovensku sa po tomto góle neskôr hovorilo ako o „schererovskom momente“. Maďari po inkasovanom góle zvýšili tlak a mali aj šance. Schrojff však opäť čaroval a podľa mienky viacerých odborníkov podal „najfantastickejší výkon celej svojej kariéry.“ V druhom dejstve sa obraz hry nezmenil – Maďarsko útočilo, ale narazilo na mimoriadne disciplinovanú obranu na čele so Schrojffom. Posledné minúty boli o taktike a vyčkávaní. Československo sa nesažilo za každú cenu útočiť, ale udržať tesný náskok – a podarilo sa.

Talianska Gazzetta dello Sport po zápase s Brazíliou na margo československého tímu napísala: „Popluhár si poradil s Garrinchom spôsobom, ktorý pripomína veľkých talianskych liberov. Perfektný výkon tímu bez hviezdnych manierov.“



Schrojf v zápase proti Maďarsku

Schrojf vo štvrtfinále proti Maďarsku podal jeden z najospevovanejších výkonov v celej futbalovej histórii a londýnsky *Daily Express* napísal: „Korunný princ umrel na krásu a Schrojf mu zatlačil oči.“ Už po tomto zápase bolo všetkým jasné, že bude vyhlásený za najlepšieho brankára šampionátu.

Víťazstvo nad Maďarskom posunulo Československo medzi najlepšie štyri tímy sveta. V semifinále ho čakala známa futbalová tvár – Juhoslávia. A v krajine sa začalo hovoriť, že by to mohol byť najlepší výsledok v histórii od striebra z roku 1934. Osud rozhodol, že o postup do finále sa československý tím sa stretne s mužstvom, ktoré mu bolo futbalovo, historicky i mentálne najbližšie – Juhosláviou. Stretnutie súperov

„Ako pravák som mal loptu na ľavačke, skočila mi pred nohu a napálil som ju k tyči. Maďari potom tlačili, ale my sme to ubránili a vyhrali,“ vyjadril sa neskôr v rozhovore strelec jediného gólu Československa vo štvrtfinále proti Maďarsku.



Schrojf pred objektívom fotoreportéra v príprave

ako obraz v zrkadle: podobný štýl hry, rovnaký dôraz na techniku a súdržnosť.

Juhoslávia sa do semifinále prebojovala po výhrach nad Kolumbiou a Uruguajom a po pamätnom štvrtfinálovom triumfe nad Nemeckom (1:0). Tím stál na skúsených hráčoch ako Šekularac, Galič, Jerkovič či Skoblar. Zápas bol nielen športovým vyvrcholením stredoeurópskeho futbalu začiatku 60. rokov, ale aj stretnutím mužstiev, ktoré sa vzájomne veľmi dobre poznali – a práve preto sa predpokladalo, že rozhodnú detaily.

Zápas slovanských bratov

Československo nastúpilo v rovnakej zostave ako proti Maďarsku. Zápas začal nervózne a opatrne. Obe mužstvá si boli vedomé vážnosti situácie – víťaz pôjde do finále majstrovstiev sveta. V prvom polčase sa hral futbal medzi šestnástkami, kde dominovali obrany. Zlom prišiel krátko po prestávke. V 49. minúte sa po prihrávke Kvašňáka ocitol v dobrej pozícii Kadraba a jeho zakončenie na dvakrát bolo presné – 1:0 pre Československo.

Vytlačilova mágia

V stretnutí s Juhosláviou Československo takmer prišlo o svojho najlepšieho brankára Schrojfa. Pri jednom súboji dostal zásah do hlavy a zostal otrasený. Museli ho ošetrovať a vtedy k nemu pribehol tréner Vytlačil, ukázal mu tri prsty a opýtal sa: „*Kolko prstov vidíš?*“ Schrojf na to: „*Tri!*“ a Vytlačil mu hovorí: „*Kľud, nič sa nedeje, chytáš ďalej! Dáme im tri góly a bude pokoj, vyhráme, neboj sa!*“. Predpoveď sa dokonale vyplnila. To bol celý Vytlačil.

Keď sa po šampionáte pýtali viacerí novinári hráčov, z čoho pozostáva tajomstvo československého úspechu, za celú kabínu to zodpovedal Pluskal: „*Viete, Brazílčania majú vždy so sebou nielen trénera, ale aj psychológa a naviac aj šaša, aby ich zabával. My máme Vytlačila – trénera, psychológa a šaša v jednej osobe!*“ Podľa slov Buberníka, „*nerobil z futbalu žiadnu vedu. Vždy nám opakoval: Hrajte tak, ako viete. Nikdy neurčoval žiadnu špeciálnu taktiku.*“

„Rozhodla skúsenosť. Keď prišiel gól Juhoslovanov, neutiekli sme od systému, nestratili sme hlavu. A Scherer – to bol opäť on. Rieši veci rýchlo, rozhodne a tvrdo,“ povedal tréner Vytlačil po zápase.

Bol to gól, ktorý tím upokojil a prinútil Juhosláviiu otvoriť hru. Tím v modrých dresoch však vyrovnal v 70. minúte a opäť vrátil nápatie do hry. Rozhodujúce chvíle prišli v závere: v 80. minúte sa presadil Scherer a o štyri minúty neskôr spečatil triumf z pokutového kopu opäť ten istý hráč – 3:1.

Víťazstvo 3:1 nad Juhosláviou znamenalo niečo, o čom sa doma len snívало. Československo – krajina s 13 miliónmi obyvateľov, dvomi jazykmi a jednou futbalovou vášňou – sa stalo finalistom majstrovstiev sveta vo futbale. Bolo to druhýkrát v dejinách, no tentoraz to prežívali obe časti republiky rovnako intenzívne. Celý svet sa mal o štyri dni pozrieť na zápas Brazília – Československo, ktorý rozhodne o svetovom šampiónovi.

Nálada počas tých dní v Československu bola skvelá. V Bratislave sa ešte v deň semifinále zaplnilo Hviezdoslavovo námestie, v Košiciach a Nitre sa konali improvizované oslavy na uliciach. Počúvanie rozhlasového prenosu sa zmenilo na spoločenskú udalosť

– ľudia nosili tranzistory do parkov, na balkóny a do fabrik. A každý čakal na veľké finále...

Po skupinovom zápase, ktorý skončil remízou 0:0, sa cesty Brazília a Československa opäť stretli. Obhajcovia titulu prešli cez Anglicko a v semifinále zdolali domáce Čile 4:2. Aj bez Pelého, ktorého zranenie vyradilo po prvom zápase, predvádzali dominantný

Schrojf po víťaznom zápase s Maďarskom

